

Polacy o nowelizacji kodeksu wyborczego i ułatwieniach w głosowaniu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Wiedza o nowych przepisach	2
Stosunek do rozwiązań mających zwiększyć frekwencję wyborczą.....	3
Kto ma utrudniony dostęp do lokalu wyborczego?	6
Ocena motywów zmian mających zwiększać frekwencję wyborczą	8
Głosowanie korespondencyjne Polonii	10

W dniu 13 marca prezydent Andrzej Duda podpisał nowelizację kodeksu wyborczego. Przewiduje ona m.in. możliwość tworzenia nowych komisji wyborczych dla minimum 200 wyborców (obecnie jest to 500 osób) oraz bezpłatny transport do lokali wyborczych dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz mieszkańców gmin wiejskich lub miejsko-wiejskich, jeśli najbliższy przystanek komunikacji zbiorowej jest odległy o co najmniej 1,5 km od lokalu wyborczego. Przyjęte rozwiązania mają sprzyjać zwiększeniu udziału obywateli w wyborach. Mimo zakładanego profrekwencyjnego charakteru zmian, budzą one duże kontrowersje. Ich przeciwnicy wysuwają zastrzeżenia natury politycznej (rządzący chcą zachęcić do głosowania swój potencjalny elektorat) oraz prawnej (nowe prawo wchodzi w życie w okresie tzw. ciszy legislacyjnej, kiedy to nie można dokonywać istotnych zmian w prawie wyborczym).

O znajomość i ocenę nowych przepisów zapytaliśmy respondentów w marcowym badaniu¹.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (395) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankietę miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 6 do 16 marca 2023 roku na próbie liczącej 993 osoby (w tym: 58,0% metodą CAPI, 24,6% – CATI i 17,4% – CAWI).

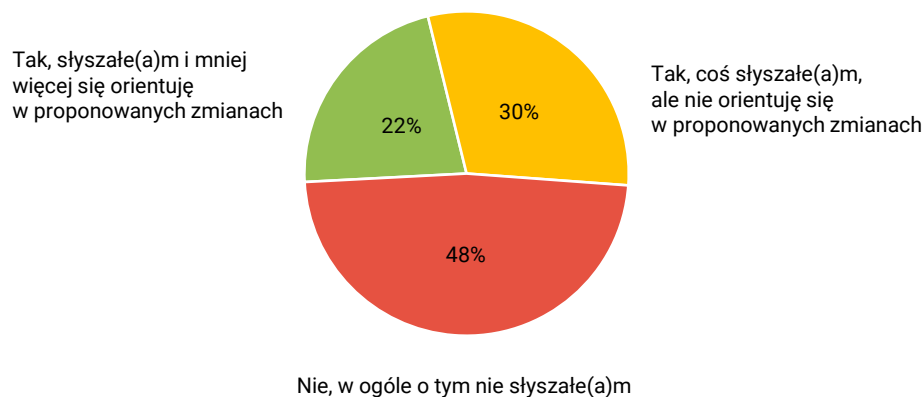
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

WIEDZA O NOWYCH PRZEPISACH

O zmianach w kodeksie wyborczym słyszała ponad połowa dorosłych Polaków (ogółem 52%), w tym tylko 22% przyznało, że mniej więcej orientuje się, na czym one polegają.

CBOS

RYS. 1. Czy słyszał(a) Pan(i) o zmianach w kodeksie wyborczym?

Wiedza na temat nowelizacji kodeksu wyborczego ściśle wiąże się z zainteresowaniem polityką. O zmianach w prawie wyborczym slyszała zdecydowana większość deklarujących duże lub bardzo duże zainteresowanie polityką, a ponad połowa z nich ma orientację w nowych przepisach. Badani wyrażający średnie zainteresowanie na ogół slyszezi z zmianach, jednak nie bardzo wiedzą, na czym one polegają. Osoby określające swoje zainteresowanie polityką jako co najwyżej niewielkie, w większości w ogóle nie slyszały o nowelizacji kodeksu wyborczego.

TABELA 1

Zainteresowanie polityką	Czy slyszał(a) Pan(i) o zmianach w kodeksie wyborczym?		
	Tak, slyszałe(a)m i mniej więcej się orientuję w proponowanych zmianach	Tak, coś slyszałe(a)m, ale nie orientuję się w proponowanych zmianach	Nie, w ogóle o tym nie slyszałe(a)m
	w procentach		
Bardzo duże	54	30	16
Duże	51	36	13
Średnie	20	36	44
Nikłe, niewielkie	6	22	72
Żadne	4	14	82

Biorąc pod uwagę główne deklarowane źródło codziennych informacji telewizyjnych można stwierdzić, że najczęściej o zmianach w prawie wyborczym wiedzą widzowie dwóch wiodących kanałów informacyjnych: TVP Info i TVN24. Wyraźnie słabiej zorientowane w tej materii są osoby czerpiące informacje przede wszystkim z telewizji Polsat News. Spośród zdeklarowanych widzów programów informacyjnych głównych kanałów ogólnotematycznych najlepiej w nowym przepisach orientują się osoby śledzące Fakty TVN i inne programy tej stacji.

TABELA 2

Główne źródło wiadomości telewizyjnych	Czy słyszał(a) Pan(i) o zmianach w kodeksie wyborczym?		
	Tak, słyszałem(a) i mniej więcej się orientuję w proponowanych zmianach	Tak, coś słyszałem(a), ale nie orientuję się w proponowanych zmianach	Nie, w ogóle o tym nie słyszałem(a)
w procentach			
TVP Info	42	27	31
TVN24	38	40	22
Fakty, inne programy TVN (poza TVN24)	27	24	49
Wydarzenia i inne programy Polsatu (poza Polsat NEWS)	21	33	46
Polsat News	19	24	57
Wiadomości, Teleexpress i inne programy telewizyjnej Jedynki (TVP1)	13	32	55
Żadna z nich, nie oglądam telewizji	27	36	36

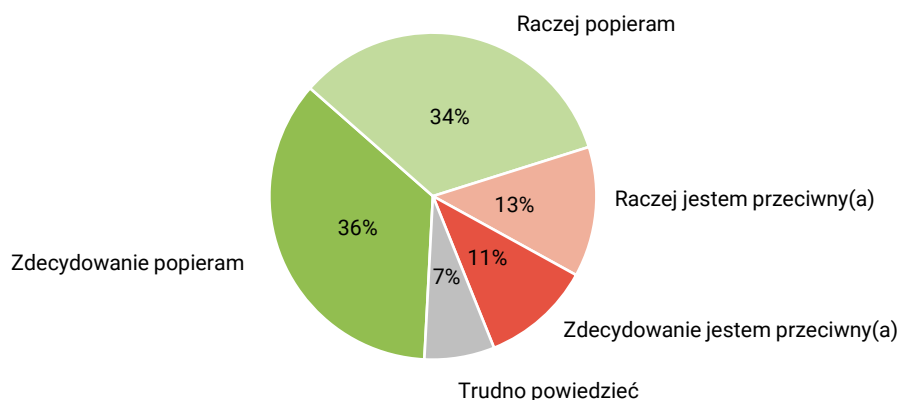
Uwzględniając cechy społeczno-demograficzne badanych można zauważyć, że najczęściej o zmianach w prawie wyborczym wiedzą osoby mające wyższe wykształcenie i, co za tym idzie, lepiej sytuowane, a także mieszkańcy dużych miast oraz respondenci starsi, mający co najmniej 65 lat.

STOSUNEK DO ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH ZWIĘKSZYĆ FREKWENCJĘ WYBORCZĄ

Nowe rozwiązania mające – zgodnie z deklaracjami – sprzyjać zwiększeniu frekwencji wyborczej budzą na ogół pozytywne reakcje społeczne. Ogółem 70% ankietowanych popiera możliwość bezpłatnego transportu do lokalu wyborczego dla osób powyżej 60. roku życia lub z niepełnosprawnościami oraz dla wyborców w gminach wiejskich lub miejsko-wiejskich, jeśli najbliższy przystanek komunikacji zbiorowej jest odległy o co najmniej 1,5 km od lokalu wyborczego. Przeciw temu rozwiązaniu wypowiada się niespełna co czwarty ankietowany (24%).

RYS. 2. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie czy też jest mu Pan(i) przeciwny(a)?

Możliwość bezpłatnego transportu do lokalu wyborczego dla osób powyżej 60. roku życia, dla osób z niepełnosprawnościami oraz dla wyborców w gminach wiejskich lub miejsko-wiejskich, jeśli najbliższy przystanek komunikacji zbiorowej jest odległy o co najmniej 1,5 km od lokalu wyborczego.

Zwolennicy zapewnienia bezpłatnego dowozu do lokalu wyborczego wskazanym kategoriom wyborców przeważają we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Szczególnie często rozwiązanie to popierają osoby słabiej wykształcone i sytuowane (84% badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym, 80% z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 87% ankietowanych o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 1500 zł), a także badani w wieku od 55 do 65 lat (78%) i starsi (75%) oraz mieszkańcy wsi (75%) i małych miast (74%). Biorąc pod uwagę bardziej szczegółowo określone grupy społeczne są to m.in. rolnicy (86%), renciści (86%) i emeryci (77%).

Opinie w tej kwestii różnicuje jednak przede wszystkim orientacja polityczna i sympatie partyjne. Możliwość bezpłatnego transportu dla osób z niepełnosprawnościami, starszych oraz dla mających utrudniony dostęp do komunikacji zbiorowej mieszkańców gmin wiejskich i miejsko-wiejskich popiera 84% ankietowanych identyfikujących się z prawicą i ponad połowa badanych deklarujących lewicowe poglądy polityczne (57% wobec 39% przeciwników tego rozwiązania). W elektoratach jednoznacznie przychylni są mu zadeklarowani wyborcy Prawa i Sprawiedliwości. Spośród zwolenników ugrupowań opozycyjnych najlepiej odbierają je sympatycy Polski 2050 Szymona Hołowni, stosunkowo najgorzej – wyborcy Koalicji Obywatelskiej, wśród których przeważa dezaprobatę.

TABELA 3

Potencjalne elektoraty	Możliwość bezpłatnego transportu do lokalu wyborczego dla osób powyżej 60. roku życia, dla osób z niepełnosprawnościami oraz dla wyborców w gminach wiejskich lub miejsko-wiejskich, jeśli najbliższy przystanek komunikacji zbiorowej jest odległy o co najmniej 1,5 km od lokalu wyborczego		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	96	3	1
Polska 2050 Szymona Hołowni	69	21	10
Konfederacja Wolność i Niepodległość	55	34	11
Lewica*	50	39	11
Koalicja Obywatelska	42	52	6

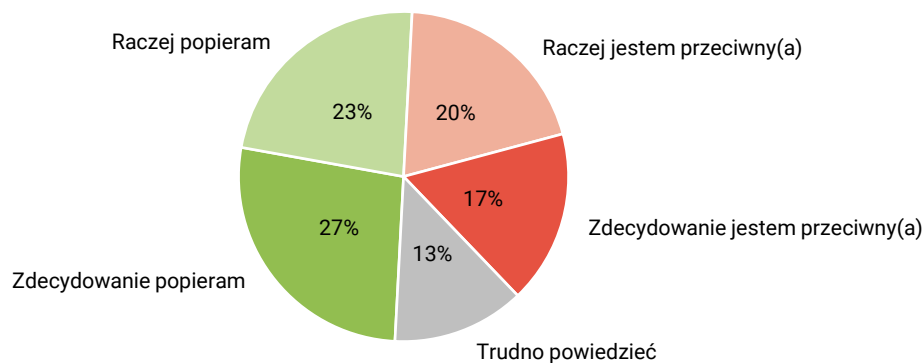
* Dane dotyczące zwolenników tego ugrupowania należy traktować z ostrożnością ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

Większe kontrowersje wywołuje druga ze zmian mających służyć zwiększeniu frekwencji wyborczej, a więc możliwość tworzenia nowych obwodów wyborczych w miejscowościach liczących co najmniej 200 osób. Rozwiązanie to popiera ogółem połowa badanych, krytycznie ocenia je blisko dwie piąte respondentów (37%).

CBOS

RYS. 3. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie czy też jest mu Pan(i) przeciwny(a)?

Możliwość tworzenia nowych obwodów wyborczych w miejscowościach liczących co najmniej 200 osób (dotychczas było to 500 osób).

Także tę zmianę stosunkowo najczęściej aprobują osoby o niższym statusie społeczno-ekonomicznym: 60% badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym, 63% – z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 64% badanych o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 1500 zł. Nieco częściej niż przeciętnie możliwość tworzenia nowych obwodów wyborczych dla minimum 200 wyborców popierają mieszkańcy wsi (54%) i małych miast (58%) oraz respondenci mający od 55 do 64 lat (55%) lub więcej (57%). Uwzględniając bardziej szczegółowo określone kategorie społeczne są to: robotnicy wykwalifikowani (59%), rolnicy (55), właściciele firm (55%) oraz emeryci (58%) i renciści (66%).

Kwestia tworzenia nowych obwodów wyborczych wyraźnie różni osoby o różnych orientacjach politycznych i partyjnych. Przyjęte w kodeksie wyborczym rozwiązanie aprobuje 69% ankietowanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne, krytycznie ocenia je natomiast większość osób identyfikujących się z lewicą (58%). Jednoznacznie pozytywnie wypowiadają się o nim zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości, podczas gdy w elektoratach ugrupowań opozycyjnych przeważa niechęć. Zdecydowanie najwięcej przeciwników tworzenia dodatkowych obwodów wyborczych w małych miejscowościach jest w elektoracie Koalicji Obywatelskiej.

TABELA 4

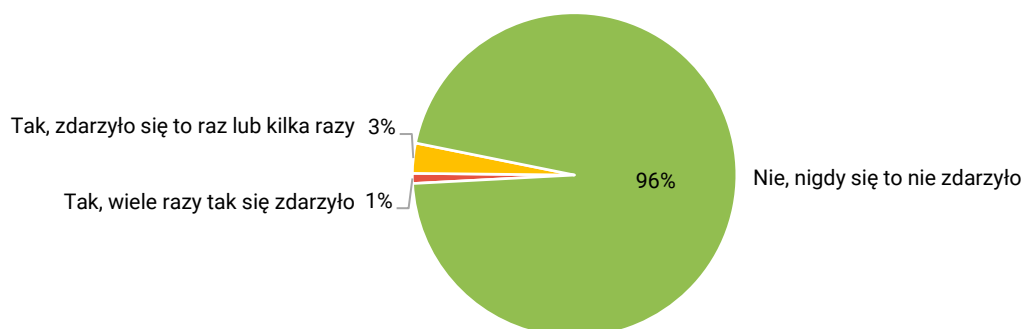
Potencjalne elektoraty	Możliwość tworzenia nowych obwodów wyborczych w miejscowościach liczących co najmniej 200 osób (dotychczas było to 500 osób)		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	82	11	7
Konfederacja Wolność i Niepodległość	46	50	4
Polska 2050 Szymona Hołowni	39	54	7
Lewica*	35	55	10
Koalicja Obywatelska	15	77	8

* Dane dotyczące zwolenników tego ugrupowania należy traktować z ostrożnością ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

KTO MA UTRUDNIONY DOSTĘP DO LOKALU WYBORCZEGO?

Zaproponowane w kodeksie wyborczym rozwiązania mają – wedle deklaracji – odpowiadać na potrzeby osób mających utrudniony dostęp do lokali wyborczych. W związku z tym zapytaliśmy naszych respondentów, czy kiedykolwiek zdarzyło się, że ze względu na niepełnosprawność, ograniczoną sprawność czy też brak transportu mieli problemy z dotarciem do lokalu wyborczego. Tego rodzaju trudności zadeklarowało ogółem 4% badanych. Oznacza to, że problemy z dostępem do lokalu wyborczego miało blisko milion dwieście tysięcy uprawnionych do głosowania.

RYS. 4. Czy w ubiegłych latach zdarzyło się, że ze względu na niepełnosprawność, ograniczoną sprawność, brak transportu miał(a) Pan(i) trudności z dotarciem do lokalu wyborczego czy też nie było takiej sytuacji?

Trudności z dotarciem do lokalu wyborczego w przeszłości stosunkowo najczęściej deklarują starsi respondenci, w wieku 65+ (ogółem 9%), mieszkańcy wsi (7%), osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (10%) oraz respondenci źle oceniający swoje warunki materialne (11%). Osoby starsze, słabiej wykształcone, mieszkańcy wsi częściej niż przeciętnie głosują na Prawo i Sprawiedliwość, nic zatem dziwnego, że to głównie wyborcy tej formacji przyznają, że mieli problemy z dotarciem do lokalu wyborczego (ogółem 9% z nich). Zwolennicy pozostałych ugrupowań praktycznie nie zgłaszali podobnych utrudnień (1% takich deklaracji w elektoracie Koalicji Obywatelskiej).

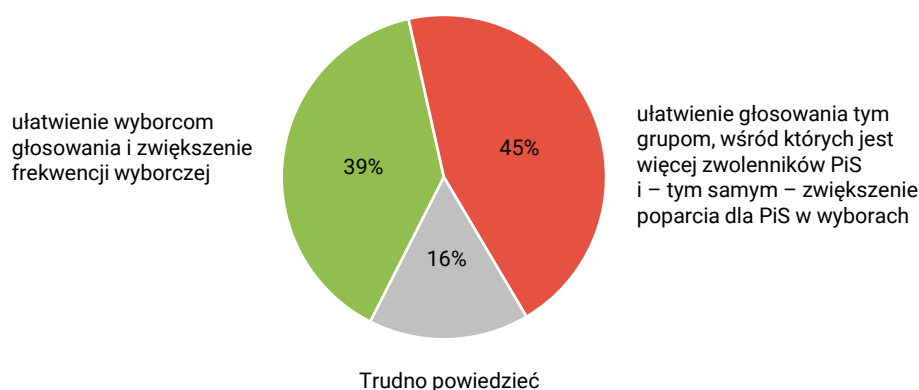
Osoby deklarujące, że w przeszłości miały problemy z dotarciem do lokalu wyborczego, na ogół przychylniej niż ogół badanych odnoszą się do zaproponowanych w kodeksie wyborczym rozwiązań. Możliwość bezpłatnego transportu do lokalu wyborczego dla osób powyżej 60. roku życia, dla osób z niepełnosprawnościami oraz dla wyborców w gminach wiejskich lub miejsko-wiejskich, jeśli najbliższy przystanek komunikacji zbiorowej jest odległy o co najmniej 1,5 km od lokalu wyborczego, popiera 95% spośród nich. Z kolei ponad trzy czwarte z nich (76%) pozytywnie ocenia możliwość tworzenia nowych obwodów wyborczych w miejscowościach liczących co najmniej 200 osób.

OCENA MOTYWÓW ZMIAN MAJĄCYCH ZWIĘKSZAĆ FREKWENCJĘ WYBORCZĄ

Zdania na temat motywów zmian mających zwiększać frekwencję wyborczą są podzielone. Przeważa opinia (wyrażana przez 45% badanych), że rządzącym zależy na ułatwieniu głosowania tym grupom, wśród których jest więcej zwolenników Prawa i Sprawiedliwości i – tym samym – na zwiększeniu poparcia tej partii w wyborach. Niewiele mniej osób (39%) sądzi jednak, że zmiany nie mają podtekstu politycznego, a rządzącym chodzi po prostu o zwiększenie frekwencji wyborczej.

CBOS

RYS. 5. Czy, Pana(i) zdaniem, zmiany w kodeksie wyborczym mają na celu:

Opinie w tej kwestii są silnie zróżnicowane w zależności od cech społeczno-demograficznych: zarzuty o chęć zwiększenia frekwencji wyborczej w potencjalnym elektoracie Prawa i Sprawiedliwości formułują najczęściej osoby najlepiej wykształcone i sytuowane oraz mieszkańcy dużych miast. Generalnie, im większe zainteresowanie polityką, tym częstsze przekonanie, że rządzącym chodzi o mobilizację ich własnego elektoratu.

TABELA 5

Zainteresowanie polityką	Czy, Pana(i) zdaniem, zmiany w kodeksie wyborczym mają na celu:		
	ułatwienie wyborcom głosowania i zwiększenie frekwencji wyborczej	ułatwienie głosowania tym grupom, wśród których jest więcej zwolenników PiS i – tym samym – zwiększenie poparcia dla PiS w wyborach	Trudno powiedzieć
w procentach			
Bardzo duże	31	65	4
Duże	36	58	6
Średnie	42	46	12
Nikłe, niewielkie	39	37	24
Żadne	29	23	48

Ocena motywów stojących za zmianami w kodeksie wyborczym jest w głównej mierze uwarunkowana orientacją polityczną i – przede wszystkim – partyjną. Badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne w większości mówią o ułatwieniach w głosowaniu i ogólnie profrekwencyjnym działaniu nowych przepisów (61%), natomiast identyfikujący się z lewicą wskazują na chęć zwiększenia udziału w wyborach potencjalnych wyborców obecnej władzy (71%). Diametralnie odmienne spojrzenie na tę kwestię mają z jednej strony wyborcy Prawa i Sprawiedliwości, przekonani, że chodzi o ogólnie profrekwencyjny charakter zmian, z drugiej zaś strony – sympatycy ugrupowań opozycyjnych dostrzegający w nowych przepisach raczej kalkulację polityczną.

TABELA 6

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, zmiany w kodeksie wyborczym mają na celu:		
	ułatwienie wyborcom głosowania i zwiększenie frekwencji wyborczej	ułatwienie głosowania tym grupom, wśród których jest więcej zwolenników PiS i – tym samym – zwiększenie poparcia dla PiS w wyborach	Trudno powiedzieć
w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	75	16	9
Konfederacja Wolność i Niepodległość	25	69	6
Polska 2050 Szymona Hołowni	19	76	5
Lewica*	15	80	5
Koalicja Obywatelska	7	86	7

* Dane dotyczące zwolenników tego ugrupowania należy traktować z ostrożnością ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

Zróznicowanie opinii w tej kwestii w zależności od orientacji politycznej znajduje odzwierciedlenie w poglądach widzów poszczególnych stacji telewizyjnych. Osoby, dla których źródłem codziennych informacji są kanały telewizji publicznej, są przekonane, że zmiany w kodeksie wyborczym mają na celu ułatwienie głosowania i zwiększenie frekwencji wyborczej. Stali widzowie programów TVN i TVN24 sądzą, że chodzi raczej o zachęcenie do głosowania potencjalnych wyborców rządzącego ugrupowania. Najmniej oczywiste i jednoznaczne są opinie osób wybierających na ogół programy informacyjne Polsatu i Polsat News. Przeważająca część z nich przychyliła się jednak do opinii, że intencją zmian jest ułatwienie głosowania i zwiększenie partycypacji wyborczej w elektoracie Prawa i Sprawiedliwości. W brak kalkulacji politycznej rządzących raczej nie wierzą także osoby, które deklarują, że w ogóle nie oglądają telewizyjnych programów informacyjnych.

TABELA 7

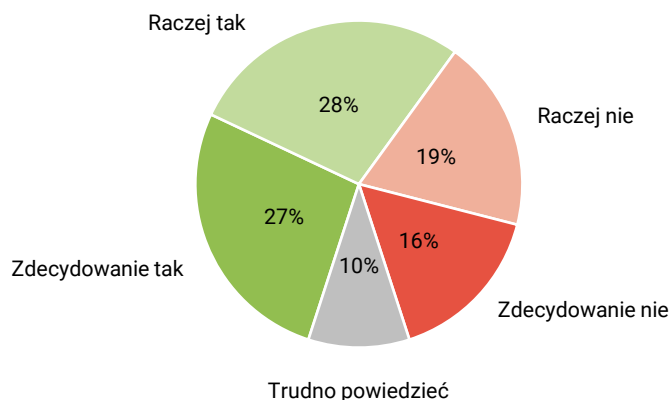
Główne źródło wiadomości telewizyjnych	Czy, Pana(i) zdaniem, zmiany w kodeksie wyborczym mają na celu:		
	ułatwienie wyborcom głosowania i zwiększenie frekwencji wyborczej	ułatwienie głosowania tym grupom, wśród których jest więcej zwolenników PiS i – tym samym – zwiększenie poparcia dla PiS w wyborach	Trudno powiedzieć
	w procentach		
TVP Info	73	18	9
Wiadomości, Teleexpress i inne programy telewizyjnej Jedynki (TVP1)	70	13	17
Polsat News	37	45	18
Wydarzenia i inne programy Polsatu (poza Polsat NEWS)	35	49	16
Fakty, inne programy TVN (poza TVN24)	21	67	12
TVN24	18	69	13
Żadna z nich, nie oglądam telewizji	20	56	24

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE POLONII

W marcowym badaniu zapytaliśmy respondentów także o rozwiązanie, które nie znalazło się w kodeksie wyborczym – możliwość głosowania korespondencyjnego przez Polaków mieszkających za granicą. Przyjęcie takiego rozwiązania postulowały m.in. środowiska polonijne, które zwracały uwagę na duże niekiedy odległości, jakie muszą pokonać wyborcy za granicą, aby dotrzeć do lokalu wyborczego. Powoływały się one na możliwość głosowania korespondencyjnego w wyborach w 2015 i 2020 roku.

Opinia społeczna w Polsce także ma raczej przychylny stosunek do tego rozwiązania: popiera je ogółem 55% badanych, 35% jest mu przeciwnie.

RYS. 6. Czy, Pana(i) zdaniem, Polacy mieszkający za granicą, obok głosowania w lokalach wyborczych, powinni mieć możliwość głosowania korespondencyjnego czy też nie?

Możliwość głosowania korespondencyjnego Polonii, podobnie jak inne sposoby mające ułatwić udział w wyborach, nieco częściej niż przeciętnie popierają osoby z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym (71%), badani o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 1500 zł (62%), ludzie starsi – mający co najmniej 65 lat (63%) oraz mieszkańcy wsi (61%), a biorąc pod uwagę bardziej szczegółowo określone kategorie społeczne: emeryci (60%) i renciści (62%).

Rozwiązanie to pozytywnie oceniają zarówno respondenci o prawicowych (56%), jak i lewicowych (58%) poglądach politycznych. Nie budzi ono także tak dużych kontrowersji w elektoratach, jak rozwiązania profrekwencyjne dla głosujących w kraju, które znalazły się w kodeksie wyborczym. Umożliwienie głosowania korespondencyjnego Polakom mieszkających za granicą najczęściej popierają wyborcy Lewicy oraz Prawa i Sprawiedliwości.

TABELA 8

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, Polacy mieszkający za granicą, obok głosowania w lokalach wyborczych, powinni mieć możliwość głosowania korespondencyjnego czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lewica*	68	22	10
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	64	26	10
Polska 2050 Szymona Hołowni	58	40	2
Konfederacja Wolność i Niepodległość	52	43	5
Koalicja Obywatelska	52	46	2

* Dane dotyczące zwolenników tego ugrupowania należy traktować z ostrożnością ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

Choć zmiany w prawie wyborczym wzbudziły wiele kontrowersji politycznych, to kwestia ta znalazła dość słaby oddźwięk w społeczeństwie. Tylko niespełna połowa dorosłych Polaków w ogóle słyszała o tych zmianach, a jedynie nieco więcej niż co piąty badany mniej więcej orientuje się, na czym one polegają. Niewielka orientacja obywateli w nowych przepisach nie może cieszyć, jednak sprawia, że respondenci mogą oceniać je opierając się bardziej na własnych doświadczeniach i potrzebach, niż kierując się polityczną i partyjną retoryką.

Nowe przepisy mające ułatwić głosowanie w wyborach spotykają się z raczej dobrym przyjęciem społecznym, szczególnie dotyczy to możliwości dowozu do lokali wyborczych dla osób z niepełnosprawnościami, starszych, a także dla mających utrudniony dostęp do komunikacji zbiorowej mieszkańców gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Niezależnie od tego, jakie intencje przypisuje się rządzącym, na podstawie wyników badania można stwierdzić, że nowe rozwiązania częściej trafiają w potrzeby wyborców Prawa i Sprawiedliwości niż zwolenników ugrupowań opozycyjnych.

Przeważająca aprobata możliwości głosowania korespondencyjnego Polonii, a więc rozwiązania, które nie znalazło się w kodeksie wyborczym, pokazuje, że polscy wyborcy widzą potrzebę wprowadzania ułatwień w głosowaniu.

Opracowała

Beata Roguska

TABELA 1

		Trwają prace nad nowelizacją kodeksu wyborczego. Czy słyisał(a) Pan(i) o zmianach w kodeksie wyborczym?			Liczba osób
		Tak, słyyszałe(a)m i mniej więcej się orientuję w proponowanych zmianach	Tak, coś słyyszałe(a)m, ale nie orientuję się w proponowanych zmianach	Nie, w ogóle o tym nie słyyszałe(a)m	
		%	%	%	
Ogółem		22	30	48	982
Płeć	Mężczyźni	28	31	41	459
	Kobiety	17	29	54	523
Wiek	18–24 lata	7	30	63	95
	25–34	13	21	66	153
	35–44	24	31	45	189
	45–54	23	33	44	154
	55–64	25	34	41	155
	65 lat i więcej	30	31	39	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	20	26	54	403
	Miasto do 19 999	23	28	50	138
	20 000 – 99 999	20	32	48	217
	100 000 – 499 999	23	38	38	134
	500 000 i więcej mieszk.	34	35	31	90
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	9	19	72	149
	Zasadnicze zawodowe	20	27	53	230
	Średnie	23	35	42	349
	Wyższe	30	33	37	254
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	28	34	38	137
	Średni personel, technicy	19	30	51	28
	Pracownicy adm.-biurowi	24	37	38	70
	Pracownicy usług	17	13	71	79
	Robotnicy wykwalifikowani	15	28	57	110
	Robotnicy niewykwalifik.	12	18	70	40
	Rolnicy	14	45	41	43
	Pracujący na własny rach.	46	27	27	44
	Bezrobotni	17	17	66	17
	Emeryci	28	33	39	267
	Renciści	6	37	57	37
	Uczniowie i studenci	7	38	55	48
	Zajmujący się domem i inni	16	23	61	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	28	32	40	121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	25	59	134
	sekt. pryw. poza rolnict.	26	26	48	243
	prywatnym gosp. rolnym	14	43	43	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	14	27	59	146
	Od 1500 zł do 1999 zł	19	36	45	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	25	29	46	174
	Od 3000 zł do 3999 zł	37	29	34	97
	4000 zł i więcej	27	35	38	140
	Trudno powiedzieć	15	25	60	87
	Odmowa odpowiedzi	19	29	52	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	32	60	45
	Średnie	20	29	52	409
	Dobre	25	31	44	528
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	28	34	37	49
	Raz w tygodniu	20	31	49	340
	1–2 razy w miesiącu	21	32	48	122
	Kilka razy w roku	22	31	48	218
	W ogóle nie uczestniczy	24	27	49	232
Poglądy polityczne	Lewica	27	34	38	219
	Centrum	19	35	47	237
	Prawica	28	30	41	347
	Trudno powiedzieć	6	20	74	147

TABELA 2

		Czy popiera Pan(i) możliwość bezpłatnego transportu do lokalu wyborczego?			Liczba osób
		Popieram	Jestem temu przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		70	24	7	980
Płeć	Mężczyźni	67	27	6	458
	Kobiety	72	21	7	523
Wiek	18–24 lata	68	21	11	94
	25–34	66	24	10	151
	35–44	63	31	7	190
	45–54	67	26	7	153
	55–64	78	19	4	155
	65 lat i więcej	75	21	4	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	75	20	5	403
	Miasto do 19 999	74	20	6	137
	20 000 – 99 999	68	24	8	214
	100 000 – 499 999	58	35	7	134
	500 000 i więcej mieszk.	63	29	8	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	84	9	7	153
	Zasadnicze zawodowe	80	17	3	230
	Średnie	66	29	6	345
	Wyższe	58	32	10	253
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	30	13	137
	Średni personel, technicy	56	40	4	28
	Pracownicy adm.-biurowi	65	28	7	70
	Pracownicy usług	60	34	7	77
	Robotnicy wykwalifikowani	74	22	4	107
	Robotnicy niewykwalifik.	70	23	7	41
	Rolnicy	86	14		43
	Pracujący na własny rach.	60	33	7	43
	Bezrobotni	65	28	7	17
	Emeryci	77	20	3	268
	Renciści	86	14		37
	Uczniowie i studenci	63	19	18	48
	Zajmujący się domem i inni	74	15	11	62
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	61	29	10
spółce właścicieli prywatnych i państwa		63	28	9	136
sekt. pryw. poza rolnict.		64	29	7	239
prywatnym gosp. rolnym		92	8		49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	87	10	3	146
	Od 1500 zł do 1999 zł	76	20	4	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	66	29	5	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	61	33	6	96
	4000 zł i więcej	63	32	5	140
	Trudno powiedzieć	73	16	10	89
	Odmowa odpowiedzi	62	26	13	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	68	25	6	46
	Średnie	69	24	7	405
	Dobre	70	24	6	529
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	77	19	4	50
	Raz w tygodniu	79	17	4	339
	1–2 razy w miesiącu	76	18	6	122
	Kilka razy w roku	66	28	6	216
	W ogóle nie uczestniczy	58	32	9	233
Poglądy polityczne	Lewica	57	39	4	218
	Centrum	67	27	6	237
	Prawica	84	13	3	349
	Trudno powiedzieć	62	21	18	149

TABELA 3

		Czy popiera Pan(i) możliwość tworzenia nowych obwodów wyborczych w miejscowościach liczących co najmniej 200 osób?			Liczba osób
		Popieram	Jestem temu przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		50	37	13	980
Płeć	Mężczyźni	48	41	11	459
	Kobiety	53	33	14	520
Wiek	18–24 lata	43	35	22	95
	25–34	50	35	14	149
	35–44	44	48	8	189
	45–54	47	40	13	155
	55–64	55	34	11	155
	65 lat i więcej	57	29	13	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	54	36	10	401
	Miasto do 19 999	58	28	14	138
	20 000 – 99 999	47	34	20	215
	100 000 – 499 999	43	48	9	134
	500 000 i więcej mieszk.	41	47	12	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	60	21	18	153
	Zasadnicze zawodowe	63	26	11	230
	Średnie	47	39	14	347
	Wyższe	37	53	10	250
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	39	49	12	136
	Średni personel, technicy	44	48	7	28
	Pracownicy adm.-biurowi	39	49	12	70
	Pracownicy usług	41	50	8	75
	Robotnicy wykwalifikowani	59	30	11	109
	Robotnicy niewykwalifik.	49	34	17	41
	Rolnicy	55	37	8	43
	Pracujący na własny rach.	55	40	5	43
	Bezrobotni	53	34	13	17
	Emeryci	58	30	12	268
	Renciści	66	25	9	37
	Uczniowie i studenci	34	40	26	48
	Zajmujący się domem i inni	50	27	23	63
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	43	10
spółce właścicieli prywatnych i państwa		44	39	17	134
sekt. pryw. poza rolnict.		46	46	8	240
prywatnym gosp. rolnym		63	27	10	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	64	25	11	146
	Od 1500 zł do 1999 zł	55	30	15	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	48	42	10	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	49	43	7	97
	4000 zł i więcej	45	49	6	137
	Trudno powiedzieć	48	30	22	89
	Odmowa odpowiedzi	43	40	17	179
Ocena własnych war. mater.	Złe	45	46	9	46
	Średnie	48	36	16	408
	Dobre	53	37	10	527
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	74	13	14	50
	Raz w tygodniu	58	32	10	339
	1–2 razy w miesiącu	55	32	13	122
	Kilka razy w roku	49	39	12	217
	W ogóle nie uczestniczy	36	49	15	232
Poglądy polityczne	Lewica	30	58	12	219
	Centrum	49	42	9	237
	Prawica	69	23	7	349
	Trudno powiedzieć	41	28	31	148

TABELA 4

		Czy w ubiegłych latach zdarzyło się, że ze względu na niepełnosprawność, ograniczoną sprawność, brak transportu miał(a) Pan(i) trudności z dotarciem do lokalu wyborczego czy też nie było takiej sytuacji?			Liczba osób
		Tak, wiele razy tak się zdarzyło	Tak, zdarzyło się to raz lub kilka razy	Nie, nigdy się to nie zdarzyło	
		%	%	%	
Ogółem		1	3	96	968
Płeć	Mężczyźni	1	2	97	454
	Kobiety	1	4	95	513
Wiek	18–24 lata		1	99	89
	25–34	1	2	97	149
	35–44		1	99	189
	45–54	1	2	97	153
	55–64	0	3	97	154
	65 lat i więcej	3	6	91	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	5	93	397
	Miasto do 19 999	0	1	99	137
	20 000 – 99 999	0	1	99	213
	100 000 – 499 999		3	97	133
	500 000 i więcej mieszk.	1	2	97	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	5	5	90	148
	Zasadnicze zawodowe	0	5	95	227
	Średnie	0	3	97	341
	Wyższe	1	1	99	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	1	1	98	135
	Średni personel, technicy			100	27
	Pracownicy adm.-biurowi		1	99	71
	Pracownicy usług		1	99	75
	Robotnicy wykwalifikowani	2	2	96	108
	Robotnicy niewykwalifik.			100	39
	Rolnicy			100	42
	Pracujący na własny rach.	2	2	96	44
	Bezrobotni	5		95	16
	Emeryci	2	6	92	266
	Renciści		6	94	37
	Uczniowie i studenci		2	98	44
	Zajmujący się domem i inni		7	93	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1	2	97	122
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	1	1	98	131
	sekt. pryw. poza rolnict.	0	2	98	236
	prywatnym gosp. rolnym			100	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	1	3	95	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	1	4	95	155
	Od 2000 zł do 2999 zł	1	5	94	172
	Od 3000 zł do 3999 zł		1	99	97
	4000 zł i więcej	3	1	96	138
	Trudno powiedzieć		3	97	83
	Odmowa odpowiedzi	0	2	97	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	2	88	45
	Średnie	1	4	96	404
	Dobre	1	3	97	518
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	3	7	89	50
	Raz w tygodniu	2	4	94	338
	1–2 razy w miesiącu	1	3	97	121
	Kilka razy w roku	0	2	98	215
	W ogóle nie uczestniczy	0	2	97	227
Poglądy polityczne	Lewica	0	1	99	216
	Centrum		3	97	234
	Prawica	2	4	94	346
	Trudno powiedzieć	1	3	96	141

TABELA 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, zmiany w kodeksie wyborczym mają na celu:			Liczba osób
		ułatwienie wyborcom głosowania i zwiększenie frekwencji wyborczej	ułatwienie głosowania tym grupom, wśród których jest więcej zwolenników PIS i – tym samym – zwiększenie poparcia	Trudno powiedzieć	
				%	
Ogółem		39	45	16	984
Płeć	Mężczyźni	41	48	12	460
	Kobiety	37	42	21	523
Wiek	18–24 lata	28	50	22	95
	25–34	31	50	19	153
	35–44	30	58	12	190
	45–54	40	47	14	154
	55–64	49	31	20	155
	65 lat i więcej	48	36	16	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	47	38	15	404
	Miasto do 19 999	44	38	18	138
	20 000 – 99 999	32	44	23	216
	100 000 – 499 999	27	62	11	134
	500 000 i więcej mieszk.	27	58	15	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	45	27	28	153
	Zasadnicze zawodowe	49	33	18	230
	Średnie	39	48	13	348
	Wyższe	26	61	13	253
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	23	62	14	137
	Średni personel, technicy	27	52	21	28
	Pracownicy adm.-biurowi	34	54	12	70
	Pracownicy usług	34	56	10	79
	Robotnicy wykwalifikowani	42	41	16	109
	Robotnicy niewykwalifik.	44	36	20	41
	Rolnicy	54	32	14	42
	Pracujący na własny rach.	37	49	15	43
	Bezrobotni	32	47	22	17
	Emeryci	48	35	18	268
	Renciści	57	26	16	37
	Uczniowie i studenci	17	56	27	48
	Zajmujący się domem i inni	38	39	22	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	34	49	17	121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	33	49	18	136
	sekt. pryw. poza rolnict.	33	56	11	242
	prywatnym gosp. rolnym	61	22	18	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	58	26	16	146
	Od 1500 zł do 1999 zł	46	39	15	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	36	50	14	174
	Od 3000 zł do 3999 zł	28	65	7	97
	4000 zł i więcej	28	59	13	140
	Trudno powiedzieć	40	26	34	89
	Odmowa odpowiedzi	33	48	20	181
Ocena własnych war. mater.	Złe	34	49	17	46
	Średnie	37	41	22	409
	Dobre	41	47	13	528
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	63	26	11	50
	Raz w tygodniu	51	32	17	339
	1–2 razy w miesiącu	38	47	15	122
	Kilka razy w roku	35	50	15	217
	W ogóle nie uczestniczy	21	60	19	234
Poglądy polityczne	Lewica	17	71	12	219
	Centrum	34	52	14	237
	Prawica	61	28	11	349
	Trudno powiedzieć	30	32	38	148

TABELA 6

		Czy, Pana(i) zdaniem, Polacy mieszkający za granicą, obok głosowania w lokalach wyborczych, powinni mieć możliwość głosowania korespondencyjnego czy też nie?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		55	35	10	988
Płeć	Mężczyźni	55	36	9	463
	Kobiety	55	33	11	525
Wiek	18–24 lata	58	33	10	95
	25–34	51	34	15	153
	35–44	49	42	8	193
	45–54	54	40	6	157
	55–64	55	36	9	155
	65 lat i więcej	63	25	13	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	61	28	12	404
	Miasto do 19 999	56	37	7	140
	20 000 – 99 999	47	41	11	218
	100 000 – 499 999	51	42	7	134
	500 000 i więcej mieszk.	53	34	13	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	71	15	14	153
	Zasadnicze zawodowe	58	28	14	230
	Średnie	51	40	8	351
	Wyższe	49	43	8	254
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	47	46	7	137
	Średni personel, technicy	39	56	4	29
	Pracownicy adm.-biurowi	59	34	8	72
	Pracownicy usług	56	39	5	79
	Robotnicy wykwalifikowani	53	34	14	110
	Robotnicy niewykwalifik.	54	32	13	41
	Rolnicy	56	33	11	43
	Pracujący na własny rach.	47	46	7	44
	Bezrobotni	76	16	8	17
	Emeryci	60	28	12	267
	Renciści	62	18	20	37
	Uczniowie i studenci	53	33	15	48
	Zajmujący się domem i inni	56	36	8	63
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	48	43	8
spółce właścicieli prywatnych i państwa		59	30	11	136
sekt. pryw. poza rolnict.		48	45	7	243
prywatnym gosp. rolnym		66	26	8	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	62	27	11	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	57	30	12	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	49	41	10	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	57	38	5	97
	4000 zł i więcej	60	34	6	140
	Trudno powiedzieć	57	35	8	89
	Odmowa odpowiedzi	49	36	15	183
Ocena własnych war. mater.	Złe	59	31	11	47
	Średnie	55	33	12	411
	Dobre	55	36	9	529
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	68	21	11	50
	Raz w tygodniu	59	31	11	341
	1–2 razy w miesiącu	56	34	10	121
	Kilka razy w roku	52	40	8	218
	W ogóle nie uczestniczy	50	37	13	235
Poglądy polityczne	Lewica	58	38	4	219
	Centrum	58	34	8	236
	Prawica	56	33	11	349
	Trudno powiedzieć	51	29	20	149